

M.A. 3rd Semester Examination, 2023**SANSKRIT**

PAPER — SAN-303(Old)

*Full Marks : 50**Time : 2 hours**The figures in the right hand margin indicate marks**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable*

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः

1. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×2

(क) 'दशरूपकम्' — इति ग्रन्थस्य ग्रन्थकारः कः? ग्रन्थे कति प्रकाशाः सन्ति ?

(ख) रूपकं कतिविधम् ? — लिख्यताम् ।

(ग) कार्यस्य कति अवस्थाः सन्ति ?

2. कयोश्चिद् द्वयोर्व्याख्या कार्या —

4 × 2

(क) दशरूपानुकारेण यस्य माद्यन्ति भावकाः ।
नमः सर्वविदे तस्मै विष्णवे भरताय च ॥

(ख) वस्तु नेता रसस्तेषां भेदकः ।

(ग) भारती संस्कृतप्रायो वाग्व्यापारो नटाश्रयः ।

3. कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम् —

8 × 1

(क) किं नाम नाट्यम् ? नृत्यनृत्तयोर्भेदो दशरूपकदिशा
सयुक्तिकम् आलोच्यताम् ।

(ख) का नाम अर्थप्रकृतिः ? तद्विभागान् नामत उल्लिख्य
त्रयाणां स्वरूपं सोदाहरणम् उपस्थाप्यताम् ।

4. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम् —

2 × 2

(क) ध्वनिवादस्य मुख्यः प्रवक्ता कः ? ध्वन्यालोकग्रन्थे कति
उद्योताः सन्ति ?

(ख) 'भाक्तमाहुस्तमन्ये' — भाक्तमित्यस्य कोऽर्थः ?

(ग) 'सामान्नातपूर्वः' — इति पदस्य समासं निर्णयतु ।

5. कयोश्चिद् द्वयोर्व्याख्या कार्या — 4×2

(क) प्रतीयमानं पुनरन्यदेव वस्त्वस्ति वाणीषु महाकवीनाम् ।
यत्तत्प्रसिद्धावयवातिरिक्तं विभाति लावण्यमिवाङ्गनासु ॥

(ख) काव्यस्यात्मा स एवार्थस्तथा चादिकवेः पुरा ।
क्रौञ्चद्वन्द्ववियोगोत्थः शोकः श्लोकत्वमागतः ॥

(ग) शब्दार्थशासनज्ञानमात्रेणैव न वेद्यते ।
वेद्यते स तु काव्यार्थतत्त्वज्ञैरेव केवलम् ॥

6. कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम् — 8 × 1

(क) ध्वनिविरोधिमतवादिषु अभाववादिनां मतं सम्यगुपस्थाप्य-
ताम् ।

(ख) आनन्दवर्धनकृतध्वनेः स्वरूपं निरूप्यताम् ।

[Internal Assessment — 10 Marks]